

28. REINILÄNKOSKI

<i>Mj-rekisteri:</i>	<i>uusi kohde</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Mj-tyyppi:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Tyypin tarkenne:</i>	vesimyllyt
<i>Ajoitus yleinen:</i>	historiallinen 1700-1900-luku
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2

Paikkatiedot

<i>Kartta/ehti:</i>	133307 Isokyrö
<i>Tila:</i>	152-411-2-76, 152-416-878-8, 152-416-10-2, 152-416-878-3, 152-418-878-3, 152-416-876-1, 152-411-11-90, yhteisvesialue

<i>Kylä:</i>	Palo
<i>Etäisyystieto:</i>	Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) n. 1,2 km etelälounaaseen

<i>Koordinaatit:</i>	p 6997239 ; i 3263550
<i>Koord.selite:</i>	myllyn perusta saarella

<i>Rajaus:</i>	kkj3
	R1 p 6997097; i 3263515
	R2 p 6997180 ; i 3263469
	R3 p 6997239 ; i 3263475
	R4 p 6997272 ; i 3263542
	R5 p 6997205 ; i 3263595
	R6 p 6997165; i 3263606
	R7 p 6997100 ; i 3263588

Tutkimustiedot

<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	-
<i>Aiemmat löydöt:</i>	-
<i>Inventointimenetelmät</i>	pinta havainnot
<i>Inventointilöydöt:</i>	-

Maastotiedot: Isonkyrön keskustassa Reinilänkosken kohdalla keskustan sillan pohjois- ja eteläpuolella.

Kuvaus: Sillan pohjoispuolella joen itärannalla sillalla rantaan yhdistetyssä pienessä saarella sekä saaren ja rannan välissä ovat myllyn uoma, lohkokivistä rakennettu myllyn perusta ja siihen liittyviä muita rakenteita, saaresta löytyi luonnonkivistä koostuva osin tuhoutunut myllyn perusta, joka on n. 10 m halkaisijaltaan. Myllynuomassa n. 20 m pohjoiseen on pato (t. ränni), johon on ladottu kiviä melko lähihistoriassakin. Näkyvin säilynyt rakenne paikan myllytoiminnasta on sillan pohjoispuolella kahden saaren välissä sijaitseva betonipato. Sillan eteläpuolella on säilynyt varhaisempia luonnonkivistä rakennettujen patojen jäänteitä. Joen pohjoispuolella länsirannalla toimineesta Knaapilanmyllystä ei löytynyt rakenteita. Kohdalla oli jokiuomassa vain joitakin irtoneisia lohkarekiviä.

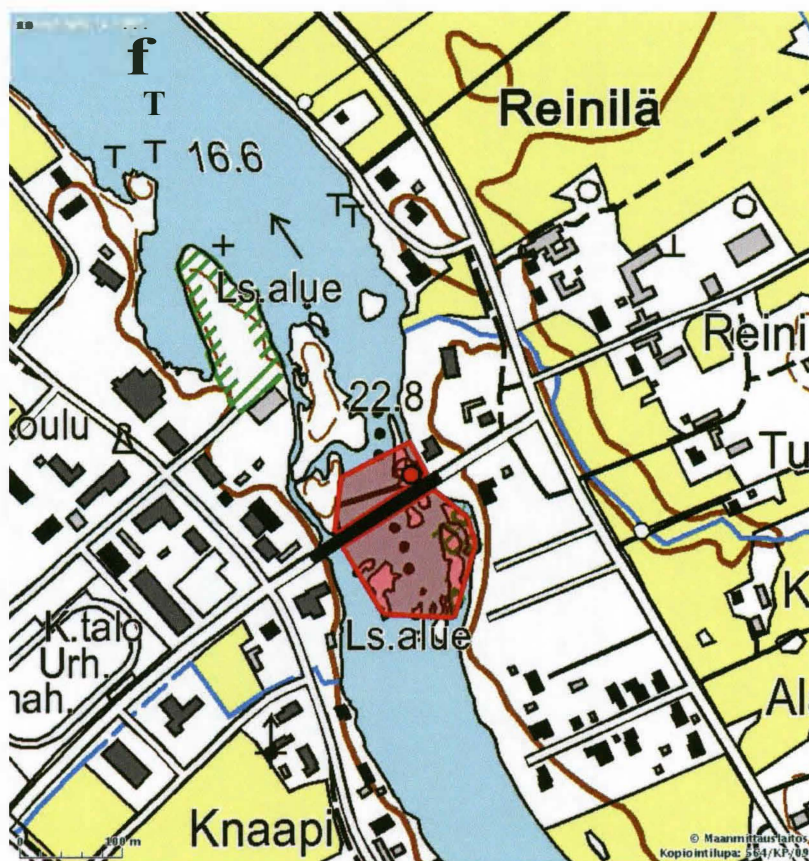
Historiallinen tausta: Isossakyrössä Kyrönjoessa on ollut toiminnassa myllyjä 1500-luvulta lähtien.²⁰ Historiallisten karttojen perusteella Reinilänkoskessa (l. Ventäälänkoski, Pappilänkoski tai Huhmarkoski) toimi 1700-luvulla ainakin kolme myllyä. Myöhemmin paikalla toimivat nk. Keskimylly, Knaapilanmylly ja Reinilän mylly. Nykyisen keskustan sillan eteläpuolella saarella sijainnut Keskimylly ja joen länsirannalla Knaapilanmylly lopettivat toimintansa viimeistään 1900-

²⁰ Palonkylän. S. 43.

luvun alussa. Joen itärannalla toimi Reinilän mylly 1960-luvulle saakka.²¹

Vesimyllyjen viimeisin tehokausi oli 1920-1930-luvuilla, jolloin koskiosuudet keskittyivät ja tarve vesivoimasta lisääntyi. Näin kävi myös Isossakyrössä Reinilänkoskessa sekä Hypäjänskoskessa. Molemmissa jäi toimintaan kolmen myllyn sijasta yksi iso mylly.²²

Ehdotus suoja-alueeksi: Saaret, joen itärantaa myllyn uoman kohdalla keskustan sillan pohjoispuolella ja entinen koskialue rajauksen mukaisesti. Sillan eteläpuolella kaksi saarta ovat luonnonsuojelualuetta.

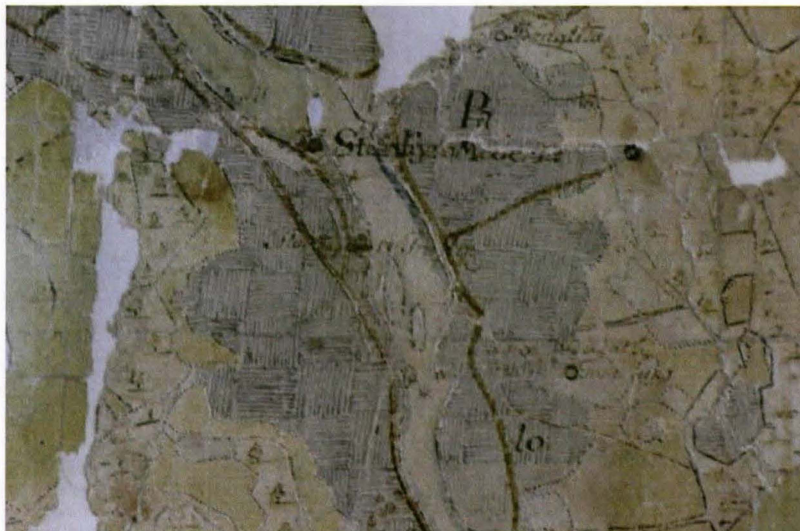
Kartta 26. Reinilänkosken kohteen rajaus.

²¹ Palon.kylän. S. 44-45 ja Kriikku. S. 47-49.

²² Kriikku Marja-Liia: Jyvästä jauhoksi - Kyrönmaan vesimyllyjen tarina. 2003. S. 47-49.

Kartta 27. Fredrik Rönnholmin piirtämä kartta vuodelta 1744. Reinilänkoskessa sijaitsi kartan mukaan kaksi myllyä.

Kartta 28. Päällepiirrettyyn 1700-luvun isojakokarttaan Reinilänkosken kohdalle on merkitty kolme myllyä.

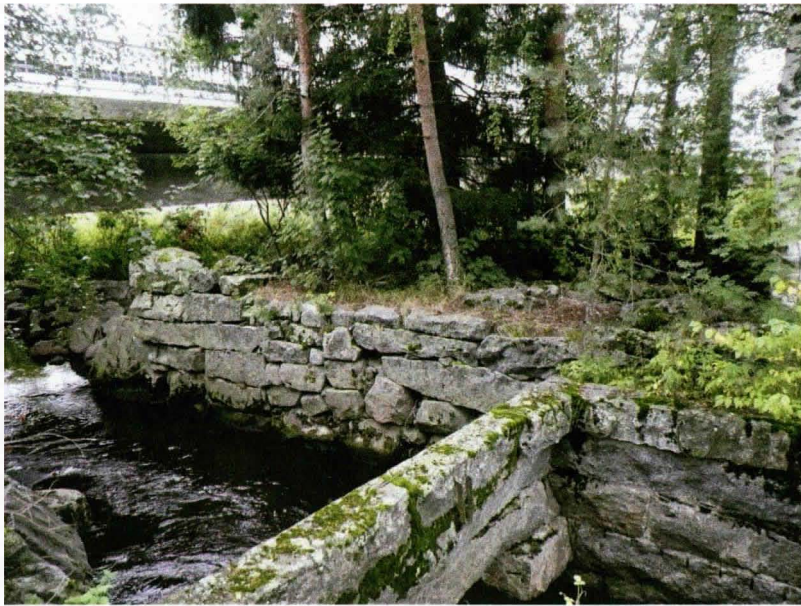
Kuva 24. Myllyn paikka ja uoma kuvattuna Reinilänkosken sillalta etelästä.

Kuva 25. Myllynuomaa ja pato t. ränni myllyn paikasta pohjoiseen.

Kuva 26. Patojen jääniteitä keskustan sillan eteläpuolella. Oikealla saarella on sijainnut nk. Keskimylly jo 1700-luvulla.

Kuva 27. Myllyn lohkarekiviperustuksia. Taustalla saaressa myös myllyn perustuksia.

Kuva 28. Saaressa sijaitsevien myllyn rakenteiden kohdalla kasvaa puustoa.